

Практичне заняття №1. Теоретико-правові засади оперативно-розшукової діяльності.

Теоретичні питання:

1. Правова природа оперативно-розшукової діяльності як самостійного виду правоохоронної діяльності.
2. Мета та завдання оперативно-розшукової діяльності.
3. Система нормативно-правового регулювання оперативно-розшукової діяльності.
4. Особливості здійснення оперативно-розшукової діяльності в умовах воєнного стану.

Практичні завдання:

Кейс 1. Оперуповноважений поліції, посилаючись на "службову необхідність" та відомчу інструкцію, здійснив зняття інформації з транспортних мереж без ухвали слідчого судді. Свої дії він пояснив тим, що відомчий акт дозволяє це у невідкладних випадках.

Завдання: Визначте співвідношення загального (Закон "Про ОРД") та спеціального (відомчі накази) регулювання. Чи є дії працівника правомірними?

Кейс 2. Громадянин С. звернувся до суду зі скаргою на те, що оперативний підрозділ веде щодо нього спостереження вже 3 місяці, хоча жодного кримінального провадження в ЄРДР не зареєстровано. Оперативники заявили, що діють у межах оперативно-розшукової справи (ОРС) для перевірки інформації про підготовку до злочину.

Завдання: Проаналізуйте момент переходу від ОРД до кримінального процесу. Чи законне проведення ОРЗ без реєстрації в ЄРДР?

Кейс 3. Під час здійснення ОРД було отримано дані про особисте життя публічної особи, які не стосуються вчиненого злочину, але можуть бути використані для тиску на неї.

Завдання: Оцініть ситуацію з точки зору міжнародно-правових стандартів (ст. 8 Конвенції про захист прав людини). Яка доля інформації, що не має значення для вирішення завдань ОРД?

Кейс 4. У прифронтовому місті оперативний підрозділ поліції отримав дані про координатора ворожих обстрілів. Військова комендатура вимагає передати їм усі матеріали ОРС для самостійного опрацювання.

Завдання: Визначте місце ОРД у системі забезпечення публічної безпеки. Як має бути організована взаємодія між суб'єктами правоохоронної діяльності та військовими в цій ситуації?

Кейс 5. В умовах активних бойових дій у Харківській області оперативники провели негласне проникнення до житла особи, підозрюваної у диверсійній діяльності, без санкції суду, обґрунтовуючи це режимом воєнного стану та загрозою національній безпеці.

Завдання: Які особливості здійснення ОРД у прифронтових регіонах? Чи розширює воєнний стан повноваження оперативників щодо обмеження конституційних прав громадян без рішення суду?

Кейс 6. Керівник оперативного підрозділу поставив завдання підлеглим: "Будь-якою ціною зібрати компромат на керівника місцевого комунального підприємства для його звільнення".

Завдання: Чи відповідає така вказівка меті та завданням ОРД, визначеним у ст. 1 Закону "Про ОРД"? Яка юридична природа завдань ОРД?

Кейс 7. Під час судового засідання адвокат вимагає розкрити особу конфіденційного співробітника (агента), який надав ключову інформацію в межах ОРД, стверджуючи, що "право на справедливий суд" вище за "конспірацію".

Завдання: Проаналізуйте конфлікт принципів ОРД та прав людини. Як захищається негласний апарат згідно із законодавством України?

Кейс 8. Оперативник розпочав збір інформації щодо бізнесмена лише на підставі того, що той "часто виїжджає за кордон та має великі суми готівки", припускаючи можливу несплату податків. Офіційної інформації про злочин не було.

Завдання: Чи достатньо припущень або "оперативної інтуїції" для початку ОРД? Назвіть вичерпний перелік підстав для проведення оперативно-розшукових заходів.